GAZETA KRAKOWSKA

Nro 75

We Srodę Dnia 19. Wrzesnia 1810.

Mowa, którą miał JW. Minister Sprawiedliwości w Krakowie do Sędziow Kryminalnych, mianowanych wyrokiem Nayiaś. Pana na Departamenta Krakowski i Radomski.

Dopełniaiąc rozkazu Nayiaś. Króla w zaprowadzeniu dziś dzisieyszego Kodexu Napoleona W. iako prawa obowięzuiącego odtąd Xięstwo Warszawskie, miło mi przychodzi bydź naocznym świadkiem rozpoczęcia Sądu kryminalnego Departamentow Krakowskiego i Radomskiego. Sędziowie! Pewien, że iesteście przeięci wielkością przeznaczenia waszego, pewien, iż iak nayściśley dopełniać będziecie przyięte obowiązki, spokoyny zupełnie iestem, iż wola Króla i Pana mego dopełnioną zostanie. W waszym to ręku Sędziowie! nayważnieysza i naydelikatnieysza część prawodawstwa; wam to est powierzonym sprostowanie i ustalenie moralności. — Pod wasze wyroki przyydzie spotwarzona niewinność; troskliwi w dochodzeniu, baczni, żeby zarażoney części w towarzystwie nie zostawić, skłonni zawsze, ażeby w oskarżonym niewinnego wynaleźć, równie gorliwi będziecie w ocaleniu honoru i życia, iak w wytępieniu zbrodni. — Wasza to iedynie stała i ciągła usilność sprostuie obłąkanych; wy w ich sercu szperać niejako będziecie; wy znacie, co iest słabość, ułomność, a co okazywać będzie ten charakter czarny, który nieprzyiaciel siebie samego i całego towarzystwa nie dozwoli mniemać nawet, iż może kiedykolwiek bydź ku cnocie zwroconym. — Wy to Sędziowie, iesteście prawdziwemi przyiaciołmi ludzkości; czy was widzę ogłaszaiących niewinność, czyli też karzących występki, zawsze iesteście strożami bezpieczeństwa publicznego, zawsze dążycie do utwierdzenia prawideł moralności, a rozważaiąc nieustannie nad odkrytemi rozlicznemi charakterami, wam tylko wiadomemi bydź mogą polepszenie lub popsucie obyczaiow, nay lepsze środki zapobieżenia złemu, i pewne prawidła zwrócenia do cnoty. — Król i Oyczyzna wymagaią od was całego tak ważnym przedmiotom poświęcenia się; po was spodziewaią się pomyślnych skutkow zamierzonych w ustanowieniu Sądu Kryminalnego; spokoyność współziomkow od waszey gorliwości zależy. Równie pośpiech iak zwłoka w waszym Sądzie szkodliwa; rozbior iak nayściśleyszy, wyślezenie naydokładnieysze

odkryć wszakże iedynie mogą większe lub mnieysze znaczenie przestępstwa; to czasu niemało zabiera, a to iest mianowicie nieoddzielnym od Sądu, który w ostatniey decyduie Instancyi; od was, Sędziowie, odwołanie się idzie tylko do Kassacyi, tam rozważaią uchybienia prawu, lub formalności, ieżeli się odkryią; to mogą bydź iedynie powodem skassowania wyroku sądowego, i odesłania sprawy do drugiego Sądu Kryminalnego. Przez Konstytucyą dożywotniemi będąc Sędziami, dostoyność wasza wyniesiona nietylko przez niepodległość w wyrokowaniu, lecz oraz przez powierzenie wam dwóch Departamentow Krakowskiego i Radomskiego. Macie zwierzchni doxor nad Sądami policyynemi, i policyyno-poprawczemi; więzienia co do rodzaiu kary i co do postępu moralności, waszey poruczone są pieczy. Wy to macie naypięknieyszą własność początkowania do agracyacyi; na wasze podanie Minister Sprawiedliwości przedstawia Królowi zasługuiących na łaskę; Monarcha troskliwy o tę tak ważną część sądownictwa, ustanawiaiąc Sądy kryminalne w czterech nowo wcielonych Departamentach, niżeli nada prawa krymiaalne dla całego Xięstwa Warszawskiego, oznaczył naywyższą wolą swoią dekretem 26 Lipca r. b. Tam maią sobie wskazanę Sądy kryminalne przepisy, organizacyą i postępowanie. — Wyiaśnionym iest, co się nazywa wykroczeniem policyynym, co występkiem, a co zbrodnią. — Monarcha też samę epokę wyznacza dla rozpoczęcia Sądow Kryminalnych, iaką wskazał Sądom cywilnym. Od dnia dzisieyszego ustaią wszelkie sądownictwa, iakie tylko dotąd exystować mogły; od dnia dzisieyszego nowy porządek rzeczy ma bydź zaprowadzony. — Sąd tuteyszy z naywyższey woli iest dla Departamentow Krakowskiego i Radomskiego. — Sąd podobnyż w Lublinie iest dla Departamentow Lubelskiego i Siedleckiego. — Składa się każdy Sąd z Prezesa, dwóch Sędziow, Assessora, Pisarza. — Przy każdym Sądzie iest Prokurator Królewski. — Wydziały Policyi poprawczey, tuteyszy Sąd mieć będzie w Krakowie, Jędrzeiowie, Radomiu i Sandomierzu. — Wydział czyli Sąd poprawczy składa się: Podsędka kryminalnego i Pisarza. —— W czasie rozprawy publiczney i do ferowania wyroku przybierany bydź winien mieyscowy Podsędek cywilny. Pod niebytność Podsędka kryminalnego, zastąpiony bydź winien tenże przez Pisarza Sądu policyi poprawczey, Podsędka zaś cywilnego zastępuie Pisarz Sądu Pokoiu. — W mieyscu, gdzie Sąd kryminalny znayduie się, Prokurator Królewski lub sam dopełnia obowiązkow urzędowania swego, lub iest zastąpiony przez Assessora. — W Miastach departamentowych, w których Sądu kryminalnego nie masz, zastępuie Prokuratora Królewskiego Assessor Trybunału. — W mieyscach nakoniec, gdzie Trybunału cywilnego nie masz, Prokurator Królewski przy Sądzie kryminalnym wzywa Notaryusza, Pisarza Sądu Pokoiu lub Podpisarza na zastępcę. Prosta Policya sprawowana będzie przez Sądy Pokoiu, przez Burmistrzow i przez Woytow. Prawa dotąd używane maią służyć za prawidło dopoty, poki Kodex kryminalny przez Monarchę podany od Seymu przyiętym nie będzie. — Zawsze iednak Sąd winien iest dawać baczność, ażeby w przystosowaniu prawa nie użyć nic sprzeciwiaiącego się konstytucyi lub Kodexowi Napoleona W. W takich zdarzeniach, prawa i urządzenia Królewskie dla 6ciu dawnieyszych Departamentow za prawidło służyć będą. — Instrukcya odbywać się będzie iak dotąd, z tą różnicą, iż referat publicznie czytany, o-

brona przy drzwiach otwartych dziać się będzie; w sądach zaś Policyynych, bez robienia relacyi na piśmie Sąd swą decyzyą wydaie, i w protokole umieszcza. — W Sądach Policyynych lub Policyi poprawczey, obwiniony sam się bronić może lub przez wezwanego. W Sądzie zaś kryminalnym wolne ma każdy obwiniony przymowienie się; lecz Urzędowy obrońca koniecznie bydź musi. Prokuratorowie Królewscy i ich zastępcy obowiązani są czynić akt oskarżenia, którzy iednak, gdzie tego potrzebę uznaią, popieranie publiczne w Sądach w każdey szczególney sprawie polecić mogą iednemu z patronów pod swą dyrekcyą. —— Sądy kryminalne maiąc zwierzchni dozor nad Sądami Policyi i Sądami Policyi poprawczey, sądzą w ostateczney Instancyi tak sprawy kryminalne iako i sprawy z appellacyi od niższych Sądow przychodzące.— Sądy Policyi poprawczey sądzą w ostateczney Instancyi sprawy przychodzące od prostey Policyi drogą appellacyi. — Sądzą w pierwszey Instancyi z wolnym odwołaniem się do Sądu kryminalnego występki, nie przechodzące kary poprawczey.—— Nakoniec, Sądy Policyi poprawczey przygotuią instrukcyą spraw kryminalnych dla Sądu kryminalnego. — Sprawy Policyyne sądzi iuż to Sąd Pokoiu, iuż to Prezydent lub Burmistrz Policyyny lub Wóyt, podług okoliczności i przypadkow wyszczególnionych Dekretem wyżey namienionym. Podsędkowie przy Sądach Pokoiu wyprowadzaią pierwsze inkwizycye i przedsiębiorą to wszystko, co należy do ustanowienia corporis delicti, wyśledzenia lub zaaresztowania obwinionych, skoro zbrodnia lub występek należy do rozsądzenia Sądu kryminalnego lub wydziału Policyi poprawczey. — Burmistrz lub iego zastępca zastępuią Prokuratora przy Sądzie Pokoiu, iako sądzie policyynym; może też bydź zastąpionym Prokurator przez officyalistę skarbowego lub leśnego, gdy idzie o uchybienie przeciw urządzeniom leśnym lub skarbowym. Równie przy Burmistrzu lub Wóycie, iako policyynie sądzącym, zastępuie Prokuratora zastępca Burmistrza, lub w sprawach skarbowych i leśnych officyalista z tychże wydziałow. Sędzia Pokoiu deleguie władzę sądzenia spraw policyynych Podsędkowi, lub w iego nieprzytomności Pisarzowi Sądu pokoiu; w zdarzeniu nieprzytomności Sędziego Pokoiu, Podsędek sam sądzić będzie sprawy Policyyne lub daie zlecenie Pisarzowi Sądu Pokoiu. — Winienem ieszcze wyiaśnić, co są kary policyyne, Policyi poprawczey i kryminalne. — Policyi prostey nie przechodzi pięciu dni więzienia, lub 30 złotych. — Policyi poprawczey, gdy kara przechodzi 30 zło. a nie iest wyższą nad 5 lat więzienia. — Kryminalna nakoniec kara iest ta, która przechodzi 5 lat więzienia, iako też kara na życiu, kara hańbiąca. — Od Sądu Policyi appellować zawsze wolno, gdy obiekt kary przenosi zło. 10. — Od wyroku policyi poprawczey zawsze appellowac można do Sądu kryminalnego. —— Od Sądu nakoniec kryminalnego, iako od ostatniey Instancyi, odwołanie się ma mieysce tylko do Kassacyi. Wolne iest także odwołanie się do Kassacyi od wyrokow Sądu policyynego i Policyyno-poprawczego, niepodlegaiących Appellacyi. Król i Pan nasz te wam w mądrości swoiey ku wykonaniu, Szanowni Sędziowie, wskazał prawidła. Dekret Monarchy okazuie tę troskliwość oycowską o dobro poddanych swoich, która znamionuie codzienne iego działania. Sędziowie! Do was należy odpowiedzieć tak wielkiemu powołaniu; do was należy, łączyć surowość z łagodnością, wspierać wszędzie moc prawa i wy-

stawiać przykład łaskawości nayleppszego Monarchy. Zostawuię was z tym zupełnym zaufaniem, iż pierwsi będą do zaprowadzenia nowego porządku rzeczy, odpowiecie godnie wyborowi Monarchy, i zjednacie sobie chlubne wspomnienie potomności, zostawuiąc po sobie wzor do naśladowania godny.

Z Drezna d. 3. Września.

(Z Gazety Hamburskiey.)

Wczoray przebiegł tędy gabinetowy goniec Francuzki do Töplitz.

Król Ludwik pokazał się znowu wczoray na publiczney przechadzce w Töplitz. Ubodzy tamteysi doznaią iego dobroczynności.

Wczoray miał Hrabia Batowski, który iedzie iako Saski poseł do Madrytu, pożegnalną audyencyą u Króla.

Pod czas publiczney audyencyi przedstawionemi wczorey J. K. Mci zostali: Przez Austryackiego Ambassadora Xcia Pawła Esterhazego: Xżę Lobkowicz i Landgraf Fürstenberg, a przez Ministra sekretarza stanu Breza: Senator Woiewoda, Hrabia Ostrowski i Gawroński, Biskup Krakowski.

Dziś poiechał do państw swoich Xżę Weymarski.

Rossyysko-Imperatorski Senator, Hrabia Ogiński, przeiechał dziś przez nasze miasto do Paryża.

Z Paryża d. 31. Sierpnia.

W dniu urodzin Cesarzowey wielu szambelanow hrabiami, a koniuszych baronami mianowanych z stało.

Marszałek Massena, Xżę Esslingi, takie, podług doniesień z różnych stron, czynił poruszenia, iż woysko Angielskie do powszechney rozprawy przymusił. Z niecierpliwością oczekuiemy wiadomości o walney tey bitwie.

Xżę Orleans poiechał z Kadyxu do Katalonii, gdzie stanie na czele tamteyszych rokoszanow.

Dwor powroci, iak mowią, do Compiegne nazad.

Arcybiskup Trydentski, Thun, wykonał w Medyolanie przysięgę wierności przed Wicekrólem Włoskim.

Wczoray przybyli tu grenadyerowie i strzelcy Hollenderskiey gwardyi Królewskiey, którym Cesarska gwardya w szkole Napoleona dała ucztę, pod czas którey nayzgodnieysza wezołość panowała. Dziś oglądał Cesarz wspomnionych grenadyerow i strzelcow gwardyi Hollenderskiey.

Onegday rano umarł w mieszkaniu wieyskim przy Paryżu Nadzwyczayny Duński poseł i pełnomocny Minister przy naszym dworze, tayny Radca Dreyer. Przez 40 lat sprawował dyplomatyczny urząd w Peterzburgu, Madrycie i Paryżu. Chorował od nieiakiego czasu na kamień, który mu wyrznięto, ale dla podeszłego wieku nie potrafił wytrzymać tey operacyi.

Onegday przyięła Nayiaśnieysza Cesarzowa otoczona czyniącemi służbę damami pałacowemi, Kardynała Fesch, W. jałmużnika i jeneralnego sekretarza tak zwanego towarzystwa macierzyńskiego. Przyniosł on Jey C. Mci pierwszą listę dam macierzyńskiego towarzystwa i miał do Monarchini następuiącą przemowę:

"Nayiaśnieysza Pani! Mam honor podać W. C. Mci pierwszą listę 1000 dam, składaiących towarzystwo macierzyńskie. Stosownie do zamiaru W. C. Mci drugą listę podam Jey dopiero w Grudniu. Wielka liczba mężow, a nawet towarzystwa i zgromadzenia chcą się przyłożyć do dobrego, które to towarzystwo zrządzi. Podpisy wynoszą iuż przeszło 600,000 fr. Pieniądze te wraz z pieniądzami, które Cesarz towarzystwu przezna-

czył, stawiaią go zupełnie w stanie dopięcia swoiego celu.,,

Po śmierci Jenerała Menou otrzymał Jenerał Daurier woyskowe dowodztwo w Wenecyi.

Dziennik państwa zawiera wyznanie przybyłego d. 17 Sierpnia do Kaen kapitana korsarskiego Francuzkiego okrętu, nazwiskiem Augenard, który uciekł z niewoli Angielskiey. Jeńcy Francuzcy trzymanemi są w Anglii po 1000 do 1200 na pontonach o 50 do 80 dział. We dnie wolno im tylko na wierzch okrętu wychodzić, a na noc zatykaią nawet strzelnice, co tak nieznośny czyni par, iż z braku świeżego powietrza zagęszcza się zgnilizna, i ta iest przyczyna zaraźliwey choroby, która ich tyle zabiera.

Neapolitański Kapelmaister Paesillo, mianowany iest członkiem instytutu na mieyscu Heydena.

Młodzież urodzona w roku 1791 musi się teraz do popisu na rok 1811 zapisywać.

Rada handlowa wydała teraz wyrok względem Ottomańskich czyli barbaryyńskich okrętow, które w portach Marsylii, Liworno i Genui zatrzymane zostały, ponieważ miano o nich podeyrzenie, iż przestąpiły wyroki Berliński i Medyolański. Niektóre z nich zostały skonfiskowane, a niektórych wpuszczono ładunek. Większa liczba skonfiskowanych okrętow znaydowała się w takim samem przypadku, jak bryganty na Tunetańska, która w Marcu przybyła z Patras w Morei do Liworna. Podeyrzenie, które o niey miano, że przybyła z Malty, potwierdził kapitan i maytek innego okrętu, który przyprowadzony był do Malty. Jeden z nich poznał ten statek i 4 maytkow, a oba poznali wiele rzeczy, które w Malcie na ten statek zanieśli. Zaświadczenia, które miał, nie można więc było iak tylko za zmyślone poczytać, gdyż zmyślaią ie równo w Malcie, iak w Londynie. Jakże krytyczne bydź musi położenie narodu, który sądzi się bydź potężnym przez handel, a nie może go inaczey, iak tylko za pomocą podstępu prowadzić!

Marszałek Davoust, Xiążę Eckmühl, otrzyma, iak mowią, dowodztwo nad oddzielnym korpusem.

P. Schmidt, z Nassau Usingskiego kraiu, ponowił przedonegday w przytomności kommissyi rządowey doświadczenie z swoią nurkową machiną czyli hydrostatem. Kommissya rządowa była kontenta z doświadczenia i przekonała się, iż P. Schmidt cały dzień pod wodą może zostawać i rzeczy z niey wydobywać.

Z Wersalu d. 27. Sierpnia.

D. 24 od godziny 5 z rana polował J. C. K. Mość w lasku Meuden. Jeleń goniony był przez dwie godziny aż do Rambouillet i tam z bity. Cesarzowa iechała powozem za polowaniem. Powracaiąc usiadł Cesarz pod drzewem przy St. Aubin i rozmawiał dwie godziny z dwiema dzierżawcami o rolnictwie i gospodarstwie. Potem odwiedził J. C. K. Mość rękodzielnią P. Oberkampff w Jouy. Z ukontentowaniem postrzegł Cesarz, iż zamiast Indyyskiey wyrabiaią w tey rękodzielni Neapolitańską bawełnę. W krótce także cukier z winnych jagod zastąpi mieysce trzcinowego. Cesarzowa, która o god. 4 z rana wstała, odwiedziła także tę rękodzielnią. Przy stole pytał się Cesarz iak iest stary P. Oberkampff, a dowiedziawszy się, że ma 75 lat, pił iego zdrowie. Przed 50 laty przybył czynny ten człowiek z 50 luidorow do Jouy. Teraz posiada 15 do 16 milionow maiątku, a Jouy, które miało na ow czas 400 mieszkańcow, liczy ich teraz 2000. Mieyscowego plebana pytał

się Cesarz, czyli P. Oberkampff czyni także dobrze wieśniakom? "Bardzo wiele (odpowie pleban) bo żywi wszystkich ubogich." W tym przypadku, rzekł Cesarz, iest prawdziwym panem Jou.

Z Bajony d. 12. Sierpnia.

Podług ostatnich doniesień Marszałek Ney, Xżę Elchingi, rozpoczął iuż formalne oblężenie mocney Portugalskiey twierdzy Almeidy. Xżę Esslingi, Marszałek Massena, zasłania to oblężenie stanowiskiem, które woysku swoiemu zaiąć kazał.

Nie ma prawie dnia, żeby nie przechodziły tędy kolumny ieńcow Hiszpańskich wewnątrz Francyi. Prowadzą ie naywięcey woyska Niemieckie. Król Jozef znayduie się ieszcze w Madrycie, i podróż, którą miał do Andaluzyi dla obeyrzenia przygotowań do oblężenia Kadyxu przedsięwziąść, odłożoną została. W Madrycie wszystko spokoyne; lecz stoi tam liczna załoga, ponieważ dowiedziano się, iż rokoszanie zamyślali nie dawno napaść w nocy na Króla w stolicy. Postrzegli się iednak, iż głupi ich zamiar nie był do wykonania i odstąpili sami od niego.

Dnia 22. — Wczoray przeszły tędy ostatnie woyska dywizyi Droueta, która w liczbie 12,000 ludzi idzie do Hiszpanii.

Z Neapolu d. 16. Sierpnia.

Wczorayszа uroczystość ur. dnia Napoleona obchodzona tu była z wielką uroczystością. O godzinie 11 przed południem udała się Królowa z dziećmi w towarzystwie całego dworu na *Te Deum* do kaplicy zamkowey; po południu wystąpiła cała załoga, a w wieczor zapalony był fierwerk od portem. Prawie nie do wytrzymania od kilku tygodni panuiące tu upały cokolwiek złagodzone teraz przez ożywiaiący deszcz zostały.

Główna kwatera Królewska znayduie się ciągle w Piale; ale woyska rozeszły się d. 5 z kupy, ponieważ wyprawa do Sycylii iest dopóty zawieszona, póki strata, którą poniosła flotylla Caraccioli d. 25 Lipca pod Amantea, nie będzie naprawiona. Dla zasłonienia iednak wylądowney flotyli, która między Scilla i Reggio na kotwicach stoi, pozostało się pozostatkiem woyska. Rozeszłe się woyska nie będą tym czasem na upały wystawione, mieć będą lepsze kwatery i żywność. Jeżeli Król pobawi dłużey w Piale, tedy odwiedzi go tam Królowa Jmc, która go kilka miesięcy nie widziała.

Jenerał Stuart wydał w Messynie d. 31 Lipca surowe bardzo rozporządzenie, które dowodzi, iż nie ufa Sycylianom. Podług tego rozporządzenia wszystkie osoby, które przeszły z Neapolu do Sycylii, maią oddać wszelkiego gatunku broń i w przeciągu 8 dni zaopatrzyć się nowem pozwoleniem bawienia z podpisem Jenerała Stuarta. W przeciwnym razie będą iako podeyrzane poczytane i uwięzione.

Z Londynu d. 28 Sierpnia.

(Przez Francyą.)

Rząd wydaie teraz pozwolenia okrętom powiezienia do Francyi osadowych lub rękodzielnych towarow, a przywiezienia stamtąd wina i dwoch trzecich części ładunku zboża.

W nadziei, iż po odwołaniu wyrokow Berlińskiego i Medyolańskiego większy otworzy się handel z stałym lądem, podniosły się w tych dniach cokolwiek ceny osadowych towarow.

Dziś rano odebraliśmy listy z główney kwatery Lorda Wellington z Celerico pod d. 1 Sierpnia. Dywizya nasza pod Jenerałem Craufurd udała się d. 1 Sierpnia do doliny Mondego. Ponieważ Jenerał Regnier czyni z swoią dywizyą poruszenia, przeto jazda na-

sza połąpiła naprzod dla uważania nieprzyiaciela. Jenerał Hill udał się po poruszeniu Jenerała Regnier do Sarzeda i utrzymuie związek z Jenerałem Cote, który stoi w Gerada.

Listy z Bilbao i St. Ander wyrażaią, iż wyprawa Jenerała Porlier nieszczęśliwe pociągnęła za sobą skutki. Francuzi nałożyli za karę na Biskayczykow 3 miliony realow kontrybucyi i 12,000 ludzi poszło z Wittoria, dla osadzenia miast i portow tey nieszczęśliwey prowincyi.

Pułkownik Windham, od Królewskiego dragonii pułku, zabrany w niewolą został, gdy d. 30 Lipca obieżdżał przednie nasze straże.

Z Frankfortu d. 1. Września.

Edykt W. Xcia zawiera ieszcze następuiące rozrządzenia:

Oddzielne urządzenia prowincyi, miast i zgromadzeń W. Xięstwa zniesione są, równie, iak przywileie poiedyńczych osob lub familiy, iak skoro przeciwią się teraźnieyszemu urządzeniu. — Poddaństwo iest zniesione i wszyscy mieszkańcy W. Xięstwa równych praw używaią. Jeżeliby z powodu zniesienia poddaństwa zachodziło iakowe uszkodzenie prywatnych osob, tedy zostawiona im iest droga prawa o wynagrodzenie, iak w królestwie Westfalskim. — Szlachta utrzymana iest z dotychczasowemi swoiemi tytułami i poważaniem; nie ma iednak wyłącznego prawa ani do urzędow, służby i godności, ani uwolnioną przeto iest od publicznych ciężarow. — Jednostayne systema podatkowania będzie w wszystkich częściach W. Xięstwa zaprowadzone, równie iak waga i miara Francuzka. — Mianować będziemy iednego ministra do spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i policii, iednego ministra skarbowego, dóbr krajowych i handlu, i ministra sekretarza stanu, któremu powierzone będą interessa zewnętrzne, sprawy duchowne i dozor nad woienną administracyą. — W. Xżę prezyduie na radzie stanu, która składa się z 3 ministrow i 6 radcow stanu przez nas mianowanych. Ułożone w radzie stanu proiekta do ustaw udzielone bydź maią wybranem przez stany kommissyom. Każda kommissya składać się będzie z 3 członkow; będzie ich zaś trzy: skarbowa, cywilnego i kryminalnego prawodawstwa. — Stany W. Xięstwa składać się będą z 20 członkow, których 12 obranych zostanie przez departamentowe kolegia z bogatych ziemianow, 4 z bogatych kupcow lub fabrykantow, a 4 z uczonych. Nie będą od kraiu żadney pobierać płacy, ale pomierną dyetę od departamentow. Co trzy lata będą przez 3 ią część odmieniane. Wychodzący mogą zaraz bydź na nowo obranemi. Prezydent stanow będzie przez nas mianowany. Stany zgromadzaią się na nasze zwołanie; zgromadzenie ich może przez nas bydź odroczone lub rozwiązane. Stany naradzaią się nad proiektami do ustaw, które rada stanu ułożyła. Podawane im będą corocznie drukowane rachunki ministrow i kassierow. — W. Xięstwo podzielone iest na departamenta, powiaty i municypalności. Departamenta, z których się składa są następuiące: 1) Miasto Frankfort i iego okolice; 2) byłe Xięstwo Aszaffenburskie; 3) większa część byłego Xięstwa Fuldy; 4) byłe Xięstwo Hanau; ten w pewnych stosunkach mieć będzie związek z departamentem Frankfortskim, ponieważ Hanau iest, iak wiadomo, miastem rękodzielnem, a Frankfort handlowem. Dla miasta Wetzlar będzie podprefekt mianowany. — Zaprowadzenie kodexu Napoleona nastąpi, iak się iuż zapowiedziało od 1 Stycznia 1811. — Popis woyskowy iest kardynalnem prawem W. Xięstwa Frankfortskiego, &c.

Wolności, które tu dawniey zagraniczni

kopcy sukkem handluiący i fabrykanci używali, są zniesione.

Głos publiczny przeznacza Barona Albi al ministrem sprawiedliwości, Hrabiego Beust ministrem skarbu, a Barona Eberstein sekretarzem ministrem stanu.

Z Sztokolmu d. 23. Sierpnia.

Podług gazety seymowey Xżę Pontekorwo naypierwey był od stanu chłopskiego, a potem od innych stanow iednomyślnie następcą tronu obrany.

Tak nazwana Pomorska kommissya, która od nieiakiego czasu odbywała tu swoie posiedzenia, i z samych składała się Pomorzanow, miała zlecenie ułożyć proiekta względem ulepszenia politycznego i ekonomicznego stanu Szwedzkiey Pomeranii, tudzież reprezentacyi na seymach.

Jenerał major Tibell przybył tu z Oerebro. W gazecie, *Sztokolmska Poczta* zwaney, znayduie się iego mowa, którą miał do rycerstwa i szlachty d. 21 Sierpnia przed obraniem Następcy tronu. Odmalowawszy położenie państwa, co do ościennych mocarstw i co do iego potrzeb, wystawił świetne przymioty Xcia Pontekorwo, nadzieię następstwa tronu w 11to letnim synu, &c. i naypierwszy dał za nim kreskę.

Nayiaśnieyszy Król, który do tego czasu mieszkał w przeznaczonym dawniey dla siebie zamku w mieście tuteyszym, przeniesie się do Królewskiego pałacu, a zamek ten ustąpi Następcy tronu.

Z Hanoweru d. 4. Września.

D. 10 b. m. przybędzie tu główna kwatera Francuzka.

Wczoray przybył tu Xżę Meklenburg-Strelitz pod imieniem Hrabiego Fürstenberg z orszakiem swoim od wód Pirmontskich.

Z Amsterdamu d. 4. Września.

Xżę Arcypodskarbi państwa przeniosł się z Królewskiego pałacu do pałacu byłego ambassadora Francuzkiego.

Ażeby zapobiedz zbytecznemu zdrożeniu osadowych towarow, na co chciwi spekulanci zakrawaią, przepisał rząd cenę podług którey w miesiącu Wrześniu po sklepach przedawane bydź maią.

Z Akwizgranu d. 23. Sierpnia.

Oprocz rolnictwa, z którego wchodzi corocznie millión frankow, liczy teraz departament Rery 1900 rękodzielni, które 125,000 robotnikow zatrudniaią i przeszło 80 millionow kapitału obraca się przez handel, od których 10 do 20 rachować można czystego zysku. Do tego rachunku nie wchodzi handel portu Kolońskiego, który corocznie kilka millionow wynosi, i który daleko bardziey się pomnoży, gdy morze otworzone zostanie.

Z Tryestu d. 18. Sierpnia.

W nocy na 15 b. m. zbliżyli się Anglicy tak dalece do portu tuteyszego, iż pewną liczbę palnych rac Congrewa do portu przy nowym lazarecie, gdzie stoi 6 dawniey Rossyyskich okrętow rzucić mogli. Widocznym ich zamysłem było one spalić, co im się iednak nie udało. Sprawili wszelako trwogę w mieście. Raca taka waży około 18 funt. w i wyrzuca na około, gdzie padnie, oprocz palnych materyałow małe kule. Jak tylko nadbrzeżne batterye zaczęły do Anglikow ognia dawać oddalili się natychmiast.

Życzący sobie od 1go Października roku bieżącego trzymać Gazetę Krakowską, raczą się wcześnie zgłaszać. Cena kwartalna Gazety iest tu w Krakowie bez poczty zł. pol. 13 i gr. 15 w monecie, a po prowincyach z pocztą zł. pol. 15, nadsyłaiąc cokolwiek raa tę samę Pocztmistrzom za dostawianie Gazety.

DODATEK
DO № 75.
GAZETY KRAKOWSKIEY

W Srodę Dnia 16. Września 1810.

Z Warszawy d. 15. Września.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu w Pałacu Naszym w Pilnic dnia ... miesiąca Sierpnia 1810.

FRYDERYK AUGUST,

Z Bożey Łaski Król Saski, Xiążę Warszawski, &c. &c.

Przychylaiąc się do przełożonych nam przez naszego Ministra spraw wewnętrznych prozb obywatelow Miasta Rawicza: Strenense Wolenh upt i Schneyder chcących założyc folusz nowego wynalazku, i dotąd w kraiu nie używany, we wsi Ser kowie pod Rawiczem, w Departamencie Poznańskim, powiecie Krobskim, a po wysłuchaniu naszey Rady Ministrow, ze walaiąc na wystawienie tego foluszu, postanowiliśmy i stanowiemy co następuie:

Art. 1. Nikomu nie będzie wolno w przeciągu lat 15. budować i wystawiać podobnego foluszu na gruncie Rawickim, i półtory mili około miasta Rawicza, ieżeli entreprenerowie wystawią folusz, mogący wyfolować 13,000 postawow sukna na rok.

Art. 2. Zabudowania około tegoż foluszu, istotnie do składu sukien i zamieszkania dla fabrykantow należące, od wszelkiego kwaterunku naturalnego, i od opłaty kwaterunkowego, na lat 15 wolne bydź maią.

Art. 3. Konie i woły entreprenerow do potrzeby foluszu używać się maiące, wolne są od wszelkiey posługi woyskowey.

Art. 4. Entreprenerowie zaś wyżey wspomnieni, ninieyszym Dekretem Naszym od opłaty wszelkich podatkow kraiowych tak z samego foluszu iako i innych wystawić się maiących do tey potrzeby zabudowań, na lat 15. zostaią wolni.

Dopełnienie tey naszey woli, Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu zalecamy.

(Pod.) *Fryderyk August.*

— przez Króla: — Minister Sekretarz Stanu, *Stanisław Bręza.* — Zgodno z oryginałem: — Minister Sekretarz Stanu, *Stanisław Breza.* — (L.S.) — Zgodno z oryginałem: Prezes Rady Stanu i Ministrow, *Potocki.* — (L.S.) — *Ignacy Szczurowski*, za Sekretarza Rady.

Nayiaśnieyszy Pan, Król Saski, Xiążę Warszawski, chcąc nowym dowodem potwierdzić oycowską troskliwość o dobro Prowincyy Traktatem Wiedeńskim do Xięstwa Warszawskiego przyłączonych, w skutku

tykułu 8go tegoż traktatu, do odzyskania wszelkich własności publicznych i prywatnych, królowi nowo przyłączonemu i mieszkańcom tegoż pod nazwiskiem depozytow sądowych, i summ rozmaitych, niemniey aktow sądowych i cywilnych, oraz wszelkich innych iakichkolwiek bądź, umową wyżey rzeczonego traktatu zaręczonych, raczył wyrokiem swoim, z przyłączeniem przyzwoitego pełnomocnictwa, mianować Kommissarzami swemi JJWW. Wincentego Grzymałę, orderu S. Stanisława Kawalera, byłego Prezesa administracyi Zamoyskiey, potem w charakterze Kommissarza Rządowego, władze królowe Powiatow, Lubelskiego, Zamoyskiego, Bialskiego, i Siedleckiego węzłem przysięgi do berła Nayiaś. Króla i Xięcia oraz Konstytucyi Xięstwa Warszawskiego przyłączai cego, i Macieia Rembowskiego, Sędziego Trybunału appellacyi Xięstwa Warszawskiego, który iuz tęż samą publiczną usługę, w skutku traktatu Tylżyckiego odbywał. — Nominowani JJWW. Kommissarze w krótce do Lwowa z tuteyszey stolicy wyiadą. — Obywatele w tym przedmiocie bądź dla siebie, bądź dla powierzonych opiek, bądź dla obowiązkow urzędowych interessowani, z ukontentowaniem tę wiadomość odbiorą, oczekuiąc po wyborze osób, znanych publiczności, rychłego i czynnego dopełnienia tych tak ważnych dla dobra publicznego zamiarow.

Onegday JO. Xżę Minister Woyny, Naczelny dowodzca woysk Polskich, wyiechał na obeyrzenie woysk wych stanowisk w nowo przyłączonych Departamentach.

Z Kopenhagi d. 4. Września.

Na początku przeszłego tyg dnia około Laland przepłynął wielki konwoy z 200 złożony statkow idący od południowey strony. Przepływaiąc rzucił kilka bomb do Korsenak, lecz żadney nie zrządziły szkody.

Korsarskie okręty Duńskie wyięte są z pod embargu pod brzegami Holsteińskiemi.

Z Augszburga d. 29. Sierpnia.
(Z Gazety Monachiyskiey.)

Woyska Rossyyskie przypuszczaiąc po trzy razy zawsze nadaremnie szturm do oszańcowanego obozu Tureckiego pod Szumlą, obrociły potem całą swoią siłę przeciw Ruszczukowi, aby sobie zrobić wolny tył i utrzymać się na prawym brzegu Dunaiu. Tym końcem ofiarowano naprzod dowodzcy Tureckiemu korzystną bardzo i chwalebną kapitulacyą, lecz ią odrzucił. Potem postanowiono twierdzę opanować siłą nie bacząc co chce kosztuie. W nocy na 4ty Sierpnia przypuścili zatem Rossyyscy ieno dewie nayleprzemi swoiemi woyakami po trzy razy szturm do Ruszczuka, ale zawsze na prożno, gdyż liczna załoga Turecka zapamiętale się broniła. Naczelny Jenerał Kamiński sam kierował temi szturmami i chciał ieszcze 4ty przypuścić, ale mu odradzono. W potroynym tym szturmie utracić Rossyanie mieli 10,000 naylepszego żołnierza i 3 jenerałow, pomiędzy któremi Langeron i Sewers.

Z Brodow d. 20. Sierpnia.
(Z Gazety Prezburskiey.)

Podług wyznania podrożnego iednego Bojara (szlachcica Multańskiego) miał przybyły tam Imperatorski kommissarz zaprzestać urządzania na Rossyyski sposób prowincyy Multan i Wołoszczyzny.

Ponieważ Rossya traci bardzo wiele ludzi w woynie Tureckiey, rozpisany tam przeto podług, powieści podrożnych, wielki rekrut został, bo z 100 dusz biorą pięć ludzi.

Dnia 17 i 18 Września 1810.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Kleparzu sprzedawanych.

W bankocetl:	Przednie. Złp. gr.	Srednie. Złp. gr.	Pośledniе. Złp. gr
Korzec Pszenicy	90	82	72
— Zyta	60	56	52
— Jęczmienia	44	40	36
— Grochu	44	40	36
— Owsa	32	30	28
— Jagieł	120	116	100
— Rzepaku	80	72	—

DONIESIENIA.

Z zadziwieniem czytałem w Nrze 73 Korrespondenta Warszawskiego: iż iakiś autor bezimienny *Dyaryusz dzieiow Polskich* w Drukarni Akademii Krakowskiey wydawać zabieraiący się u mnie na toż dzieło prenumeratę ogłosił. Nie maiąc z wspomnionym Autorem żadnych poprzedniczych układow, nawet go nie znaiąc, ani wiedząc kto iest, chciałem w w mienioney Drukarni iakiegoś zaciągnąć światła; lecz i tam żadney o nim nie miano wiadomości. — Ninieyszym więc ostrzegam Prześwietną Publiczność, iż na wyżey wymienione dzieło ani przyymuię, ani przyymować chcę prenumeraty, i że to zaeytowanie mego imienia w piśmie publicznym, iako nadużycie uważam. W Krakowie d. 16 Września 1810.

Dinot de Vignelle, J. K. X. Mci Pocztamtu Sekretarz.

Prefekt Departamentu Krakowskiego, ninieyszym podaie do publiczney wiadomości, iż stosownie do doniesienia JW. Prefekta Radomskiego, pod dniem 10 Września r. b. tuteyszego Urzędu uczynionego, w Intendenturze dóbr Narodowych Departamentu Radomskiego na dniu 18 miesiąca Września r. b. odprawiać się będzie licytacya woytostwa w Ryczywole. Pretium fisci dzierżawy tey realności wynosi 3070 zł. p. l. Chęć licytowania maiący, wadium zwyczayne to iest 10tą część pretii fisci przy licytacyi złożyć obowiązani będą.

W Krakowie d. 11 Września 1810.

Sąd Pokoiu Powiatu i Miasta Krakowa drugi wydział obeymuiący, rozpoczynaiąc urzędowanie swoie w dniu 17 Września r. b. z ukontentowaniem donosi Wam R dacy, i pochlebia sobie w sercu Waszym pozyskać zaufanie, poświęcaiąc naytroskliwiey z moralnem i obywatelskim u z ciem nieteskliwe prace w poiednywaniu i przywracaniu familiyney spokoyności, którą by l s pokoleń Waszych zapewniła. — Rozkład Powiatu i Miasta iest następuiący: Stradom, Kaźmierz, Podgórze, Rybaki z obu stron Wisły po Rudawe i po ulicę ciągnącą się od Wiślney bramy do mostu pod brwarami Królewskiemi i wszystkie parafiie w okręgu Podgórskim będące. — Dan na Posiedzeniu Sądu Pokoiu Powiatu i Miasta Krakowa Składu drugiego. Dnia 18 Września 1810 roku.

Mikołay Baron Gostkowski, Sędzia Pokoiu.
Stanisław Mieroszewski, Sędzia Pokoiu.
Konstanty Hościak Popiel, Sędzia Pokoiu.
Sebastyan Kawski, Pisarz S. P. P. M. Kr. Skł. 2go.

Podaie się do publiczney wiadomości, iż licytacya ruchomości, po niegdy Teressie z Bronickich Orbockiey pozostałych, iako to: bydła, owiec, różnych sprzętow gospodarskich, powozow, mebłów, i t. d. na dniu 26tym miesiąca Września roku bieżącego o godzinie 9tey z rana we wsi Kobierzynie za Wisłą w Powiecie Krakowskim położoney, za gotowe pieniądze w monecie srebrney grubey odbywać się będzie.

Dan w Krakowie dnia 13 Września 1810 roku.

Floryan Choynacki, Notaryusz Dep. Krak.

Ces. Król. Szlachecki Sąd Lwowski sukcessorom Tomasza Tyszkowskiego, iako to: Xiędzu Mikołaiowi Izdebskiemu, Teodorowi Jordanowi, Andrzeiowi Kuczkowskiemu, Michałowi Kochanowskiemu, Antoniemu Niemierzycowi, Maryannie Otwinowskiey i sukcessorom Mikułowskiego, Jozefowi Rudnickiemu, Kazimierzowi Strzyżowskiemu, Sołtykowi Kasztelanowi, Tarłom braciom i siostrom, Franciszkowi Zielińskiemu, czyli iego dziedzicom i Xiędzu Sebastyanowi Sierakowskiemu, nieprzytomnym i z mieysca pomieszkania nieznanym, także z pomiędzy sukcessorow Katarzyny niegdyś Kossakowskiey, Maryannie Grabowskiey w kraiach zagranicznych mieszkaiącey, ninieyszym sądowym obwieszczeniem, to iest, Edyktem czyni wiadomo: iż ze strony massy sukcessyonalney po niegdyś zmarłym Stanisławie Kossakowskim, ustanowieni dóbr Administratorowie, Jan Jordan i Władysław Komar, także prawny zastępca massy krydalney Prata

Potockiego Adwokat Meszyński pod d. 1 Września 1808 do Nru 28,528, tudzież pod d. 21 Maia 1809 do Nru 17,274 do tegoż Sądu swe prozby wnieśli o podniesienie przez zwyż rzeczonych wierzycieli summ onym z wyżey rzeczony massy sukcessyonalney należących. — Przeto Sąd wyżey wspomniony do takowey prozby przychylaiąc się, procz wierzycieli w tym kraiu osiadłych, i z mieysca ich mieszkania znanych, dalszym wierzycielom massy krydalney Prota Potockiego na wnieśionych do massy sukcessy nalney Kossakowskiego summach 1,630,427 zł. pol. 20 gr. wynoszących, umieszczonym, a do tych czas o odebranie kapitałow swoich, niezgłaszaiącym się, iako to: sukcessorom Tomasza Tyszkowskiego, w summie 85,185 zł. Xiędzu Mikołaiowi Izdebskiemu w summie 339 dukat. 18 złp. 29 gr. to iest, rachuiąc dukat po 19 złp. 6459 złp. 29 gr. Teodorowi Jordanowi w summie 330 duk. 16 złp. 22 gr. czyli 6286 złp. 22 gr. Jędrzeiowi Kuczkowskiemu w summie 352 dukat. 12 złp. 16 1/2 gr. czyli 6700 złp. 16 gr. Michałowi Kochanowskiemu w summie 836 duk. 13 złp. 28 gr. to iest: 15,897 złp. 28 gr. Antoniemu Niemierzycowi w summie 679 duk. 16 zł. pol. 27 gr. Maryannie Ostwinowskiey i sukcessorom Mikułowskiego w summie 321 duk. 4 złp. 29 gr. czyli 6103 złp. 29 gr. Jozefowi Rudnickiemu w summie 719 duk. 6 złp. 20 1/2 gr. czyli 13,667 złp. 20 1/2 gr. Kaźmierzowi Strzyżewskiemu w summie 918 duk. 11 złp. 29 gr. czyli 17,453 złp. 29 gr. W. Xiędzu Sebastyanowi Sierakowskiemu w summie 692 duk. 2 złp. 2 gr. czyli 13,150 złp. 2 gr. Kasztelanowi Sołtykowi w summie 417 duk. 12 złp. 5 gr. czyli 7935 złp. 5 gr. Tarłom braciom i siostrom w summie 467 duk. 1 złp. 27 gr. czyli 8884 złp. 27 gr. Franciszkowi Zielińskiemu czyli iego dziedzicom w summie 7,06 duk. 16 złp. 10 gr. czyli 136,930 złp. 10 gr. także sukcessorom Katarzyny Hrabiny Kossakowskiey na dobrach sukcessyonalnych ś. p. Stanisława Kossakowskiego tabularnie zabezpieczoney, iako to: Maryannie Hrabinie Grabowskiey za granicą w wsi Teolin w Litwie w powiecie Imperatorsko-Rossyyskim Wołkoweckim mieszkaiącey w summie 20,000 i 60,000 złp. Summy te sądownie wypowiada, z tem ostrzeżeniem, iż gdyby powyżey rzeczeni wierzyciele swoich dopiero wytkniętych kapitałów w przeciągu dni 90 przez prozbę należycie ułożoną i do tuteyszego Sądu podać się maiącą nie podnieśli, rzeczone kapitały w sądowym depozycie od massy sukcessyonalney Stanisława Kossakowskiego odłączone, na imie wierzycieli, którym przynależą, w xięgi depozytowe wpisane i na imie tychże wierzycieli tamże zachowane będą, a tak summy te bezużytecznie z ich szkodą w depozycie pozostaną, prowizye zaś dalsze od nich narość mogące ustaną. O tem niniejszym rozporządzeniu uwiadomiaią się przez obwieszczenie wszyscy powyżey wyliczeni wierzyciele, stanowiąc każdemu do tey czynności sądowego zastępcę, i tak: Maryannie Hrabinie Grabowskiey w osobie Adwokata Manasiewicza, Franciszkowi Zielińskiemu czyli iego sukcessorom, iako też I W. Xiędzu Sebastyanowi Sierakowskiemu w osobie Adwokata Chrystiniego, któremu za substytuta Adwokat Manugiewicz dodaie się, a sukcessorom Tomasza Tyszkowskiego w osobie Adwokata Olszewskiego, innym zaś w osobie Adwokata Skolimowskiego z tym dodatkiem, iż termin 90 dni do odebrania rzeczonych kapitałow przeznaczony, od dnia zawieszenia w mieyscu sądowym niniejszego obwieszczenia, ma bydź rachowanym. Na ostatek obwieszczenie niniejsze do gazet Lwowskich, Wiedeńskich, Krakowskich i Warszawskich podaie się. Dan w Lwowie d. 7 Sierpnia 1809.

Każdemu, komu o tem wiedzieć należy niniejszym z strony Sądu tuteyszego wiadomo się czyni, iż w depozycie Sądu tego znayduie się kwota 40 zł. pol. w srebrney monecie, która z bankocetla roku 1810 znalezionego, pochodzić ma; a gdy dotąd właściciel tey summy nie iest wiadomy, wzywa się przeto każdy, do takowey prawo sobie rościć mogący, aby w przeciągu roku iednego od dzisieyszey datty po też tu się zgłosił, i prawo własności udowodnił, inaczey po upłynionym czasie zadawnienia, stosownie do przepisow, ta skarbowi publicznemu przysądzona będzie.

Piekarski.

Z Rady Sądu Kryminalnego Krakowskiego d. 11 Sierpnia 1810.

J. Rogalski.